

АКАЗІЯНАЛЬНЫЯ СУБСТАНТЫВАТЫ Ў ПАЭТЫЧНЫХ ТВОРАХ А. РАЗАНАВА ЯК ПАКАЗЧЫКІ ЛІНГВАФІЛАСОФСКІХ АНТЫНОМІЙ

М. А. Самсонава (МДУ імя А. А. Куляшова)

Навук. кір. *В. М. Шаршнёва*,

канд. філал. навук, дацэнт

Аказіянальныя субстантываты А. Разанова з'яўляюцца моўнымі выразнікамі ўнутранага стану паэта, па якіх будуецца адносіны аўтара з прасторай. Пры пабудове прасторова-часовай парадыгмы аўтарскай моўнай карціны свету аказіянальныя субстантываты служаць для выражэння асноўных лінгвафіласофскіх антыномій: **быцця – небыцця / жывога – мёртвага**: *Цябе сустрэне Ўсё, а правядзе Нічога* [1, с. 79]; *Гледачы разглядаюць сябе: відоўня ... Ненароджанае – ўначы* [1, с. 177]; *Размова пра нешта, што доўжыцца з веку ў век, але не можа ні скончыцца, ні пачацца* [1, с. 191]; **Жывое – спарышы**. *Паруш ваду – патайнае парушыш* [1, с. 180]; *У прызначаны час на зямлю пераможнае заступіла ...* [1, с. 139]; **цёмнага – светлага**: *... і бачыць светлае светлым, і бачыць цёмнае цёмным, праўдзівым – праўдзівае, крывое – крывым ...* [1, с. 139]; **далёкага – блізкага / чужога – роднага**: *Як бянтэжыць між звыклых трапецый, між настільных канструкцый, між... – што калоціцца і трапеча, непутэйшае... Богам звыш...* [1, с. 47]; *... і той, хто ўваходзіць у новае становішча, у новую веру: з “нідзе” – у “дзе”, з дня – у “дзень добры”, з двара – у “дзяржаву”* [1, с. 372]; *Хай вядома ўсім: леціцё... – залятаеце ў невядома...* [1, с. 135]; **Іншароднае – у крыві** [1, с. 176]; **мінулага – будучыні**: *... вернецца заўтра ва ўчора спасцігаць неспасцігнуты міг* [1, с. 372]; *Стараюся прыпомніць і амаль намацаваю прадаўняе...* [1, с. 142]; **пустэчы – паўнаты**: *А пакуль апаражняць напоўненае мушу і напаяняць парожняе...* [1, с. 143]; **магчымага – немагчымага**:

Да восені – і развітаемся... – вырашанае варушыш... [1, с. 178]; *А сэрцу біцца у замкнёнае: не адамкне... Гэта – бальніца* [1, с. 178]; **выпадковага – невыпадковага:** ... у *выпадковасці адчайнай невыпадковае* зусім [1, с. 12]. Ужыванне аказіянальных субстантыватаў у якасці лінгвафіласофскіх антыномій абумоўлена імкненнем да філасафічнасці, экспрэсіўнасці, дасягнення пэўнага стылістычнага эфекту і выкарыстоўваецца А. Разанавым для найбольш поўнага адлюстравання думкі, пачуццяў, унікальнасці маўленчай сітуацыі.

Літаратура

1. **Разанаў, А.** Танец з вужакамі: Выбранае / А. Разанаў. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1999. – 462 с.